

Ivan Macut

Emanuel Petrov, DEUS ABSCONDITUS.

IVAN PAVAO II. O DUHU SVETOM

(Split: Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu; Katolička izdavačka kuća i časopis Crkva u svijetu, 2023), 208 stranica

Kroz povijest mnogo puta, a na poseban način danas u našoj suvremenoj povijesti, u svijetu u kojem živimo kada promatramo bezumne ratove, razaranja i stradanja tolikog broja nevinih ljudi i djece, sve se više pitamo o skrivenom Bogu, tj. pitamo se zašto Bog ne djeluje na način kako bismo mi to držali opravdanim i potrebnim. Knjiga *Deus absconditus. Ivan Pavao II. o Duhu Svetom* daje ispravne teološke odgovore na ljudska, ali i vjernička, pitanja i traženja.

Autor u uvodu u svoje djelo upućuje na stvarnost Duha Svetoga. On je „nazočan u svijetu sve od trenutka stvaranja te čini samoga čovjeka živom dušom i premda poradi istoga čovjeka djeluje tijekom povijesti spasenja i u Crkvi do danas, Duh se ne da vlastitim rukama opipati“. Iako je Duh Sveti na neki način skriveni Bog, ipak, na dan Pedesetnice osjenio je Crkvu, koja se rađa da bi u njoj silom Svevišnjega svaki čovjek bio Duhom životvorcem produhovljen i tako nanovo rođen. Tijekom vjekova on ostaje *Deus absconditus*, nevidljiv, premda od apostolskih vremena pa do

danas Crkva ima potpunu svijest da u njoj djeluje upravo Duh Sveti. Osoba Duha Svetoga nadilazi sve naše spoznajne pristupe. On ostaje skriveni i nevidljivi Bog te naše znanje teško može uspostaviti analogiju između iskustva cjelokupne opipljive stvarnosti i njegove biti. Stoga, zajedno s papom Ivanom Pavlom II., možemo zaključiti da je Duh Sveti osoba koja je prisutna u ispunjajućem djelovanju života, premda i tada kao osoba ostaje *Deus absconditus*. Djelo *Deus absconditus. Ivan Pavao II. o Duhu Svetom*, prema autorovoj zamisli uz uvod i zaključak, sadrži pet međusobno vrlo dobro povezanih poglavlja: *Uvod; Postupna pedagogija priopćenja Duha u Starom Zavjetu; Priopćenje osobe Duha Svetoga u Novom zavjetu; Identitet osobe Duha Svetoga; Poslanje Duha Svetoga Propter homines; Otajstvo produhovljenja čovjeka u vremenu Crkve* te, konačno, *Zaključak – Nepoznati Bog koji produhovljuje čovjeka*.

Očita je nakana autora doc. dr. sc. Petrova da osobu Duha Svetoga predstavi kroz cjelokupnu povijest spasenja koja, kako je po-

znato, započinje Starim zavjetom. Polazište je stvaranje svijeta i čovjeka te njegov istočni grijeh – pad – kojim smo svi obilježeni. Bog ne napušta čovjeka, nego ga trajno prati, podiže pojedince u Izabranom narodu, sklapa s njim savez i pomalo ga oblikuje i priprema za vrhunac njegove objave, a to je naravno Isus iz Nazareta – Sin Božji – Mesija, a o čemu autor govori u drugom poglavlju. Ono što je značajno i za Isusove učenike, a također i za nas suvremene kršćane, jest da svi mi primamo istoga Duha Svetoga. Onaj Duh koji je sašao nad apostole, silazi i na nas bilo na sakramentu krštenja, bilo u sakramentu potvrde, ali i u drugim sakramentima koje u Crkvi primamo. Primili smo dar Duha Svetoga te on u nama i preko nas djeluje u svijetu i u Katoličkoj Crkvi. Ono o čemu se ne vodi dovoljno vodili računa kada primamo dar Duha Svetoga, jest pitanje i odgovor: koga primamo, tko je taj Duh Sveti? Doc. dr. sc. Petrov u trećem poglavlju govori o identitetu osobe Duha Svetoga. On je: Duh svetosti; riječi i mudrosti; branitelj; tješitelj; duh istine i čuva Crkvu u nezabludivosti – kada se radi o cijeloj Crkvi a također i o učiteljstvu Crkve – papi i biskupima u zajedništvu s papom.

Duh Sveti Kristov je dar svojim učenicima kroz cijelu povijest Crkve. Tako da je on dar čovjeku i o tome nam autor izlaže u četvrtom poglavlju. Duh Sveti

posvećuje čovjeka, prebiva u duši pravednika, izvor je novoga života, prisutan kad čovjek moli i zajedno s nama moli, daje čovjeku toliko željeni mir, radost i snagu, otvara mu obzore nade. Naravno tu su i darovi Duha Svetoga: mudrost, razum, znanje, savjet, jakost, pobožnost i strah Božji. Autor, u konačnici, izlaže o grijehu protiv Duha Svetoga, a koji se, kako je rekao Isus, ne može oprostiti.

U zadnjem poglavlju doc. dr. sc. Petrov izlaže o otajstvu produhovljenja čovjeka u vremenu Crkve. Istočna Crkva nas uči da je čovjek na putu pobožanstvenjenja. Mi katolici kažemo da smo, na temelju Isusovih riječi iz evanđelja, svi pozvani na obraćenje i svetost, tj. suoblikovanje svojega života Ocu nebeskom. Na tom putu pomaže nam Duh Sveti, ali i Crkva u kojoj Duh Sveti prebiva i uvodi je u svu istinu te posvećuje njezine članove.

U zaključku autor vrlo lijepo sažima svoje misli naglašavajući kako iz svega navedenoga proizlazi da u temelju procesa produhovljenja čovjeka stoji proces otkupljenja, koji se dogodio u Isusu Kristu, od događaja njegova utjelovljenja pod Marijinim srcem, preko muke, smrti i uskrsnuća, sve do slavnoga uzašašća u nebesku slavu. *Deus absconditus* priopćuje svoju moć i poslanje kako bi po njemu svaki pojedini čovjek, ovdje i sada, bio uključen u

proces produhovljenja, tj. darom Duha po zaslugama Krista Spasitelja primio baštinu Božje vječnosti i živio novim životom.

Tematika kojoj se doc. dr. sc. Petrov bavi izrazito aktualna. Svaki vjernik primio je dar Duha Svetoga i u svima je prisutan Duh Sveti koji nas vodi sve većoj savršenosti, tj. prema Bogu. Potrebno je upoznati Duha Svetoga, jer on je treća osoba Presvetoga Trojstva. U tome nam ovo djelo izvrsno pomaže. Uz to, da tematika o Duhu Svetom nije srednjovjekovna tema koja nama danas više ne znači mnogo, svjedoči nam i papa Ivan Pavao II. koji je o Duhu Svetom u svojim enciklikama, dokumentima, propovijedima i sl., govorio i na

autentičan način promišljao. Čitajući ovu knjigu dobiti ćemo uvod u pneumatologiju, tj. u govor o Duhu Svetom u djelima Ivana Pavla II. Uz pomoć Duha Svetoga Ivana Pavao II. vodio je sveti život. Pozvani smo ga i mi voditi, također, uz pomoć Duha Svetoga, a sveti, pogotovo naši suvremenici, a Ivan Pavao II. naš je suvremenik, živi su nam putokaz na tome putu.

Na koncu, izražavamo svoju iskrenu nadu da će ova knjiga pronaći svoj put do velikog broja čitatelja te iako je *Deus absconditus* – skriveni Bog – da knjiga ipak neće ostati skrivena, nego otkrivena i rado čitana.

Ivan Macut